

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak op de hoger beroepen van:

1. de staatssecretaris van Justitie,
2.
appellanten,

tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank
's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, van 4 september 2009 in zaak
nrs. 09/29071 en 09/29069 in het geding tussen:

de vreemdeling

en

de staatssecretaris.

1. Procesverloop

Bij besluit van 12 augustus 2009 heeft de staatssecretaris een aanvraag van de vreemdeling om hem een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd te verlenen afgewezen. Dit besluit is aangehecht.

Bij uitspraak van 4 september 2009, verzonden op dezelfde dag, heeft de voorzieningenrechter, voor zover thans van belang, het daartegen door de vreemdeling ingestelde beroep gegrond verklaard, dat besluit vernietigd en bepaald dat de staatssecretaris een nieuw besluit op de aanvraag neemt met inachtneming van hetgeen in de uitspraak is overwogen. Deze uitspraak is aangehecht.

Tegen deze uitspraak hebben de staatssecretaris bij brief, bij de Raad van State binnengekomen op 8 september 2009, en de vreemdeling bij brief, bij de Raad van State binnengekomen op 11 september 2009, hoger beroep ingesteld. Deze brieven zijn aangehecht.

De vreemdeling en de staatssecretaris hebben een verweerschrift ingediend.

De vreemdeling en de minister voor Immigratie en Asiel hebben nadere stukken ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 24 februari 2011, waar de minister, vertegenwoordigd door mr. M.M. van Asperen, advocaat te Den Haag, en de vreemdeling, bijgestaan door mr. S. Coenen, advocaat te Utrecht, zijn verschenen.

2. Overwegingen

2.1. Op de hoger beroepen zijn de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: de Vw 2000), het Vreemdelingenbesluit 2000 (hierna: het Vb 2000) en het Voorschrift Vreemdelingen 2000 van toepassing, zoals die luiden tot 1 juli 2010.

In het hoger beroep van de vreemdeling

2.2. Hetgeen in het hoger-beroepschrift is aangevoerd en aan artikel 85, eerste en tweede lid, van de Vw 2000 voldoet, kan niet tot vernietiging van de aangevallen uitspraak leiden. Omdat het aldus aangevoerde geen vragen opwerpt die in het belang van de rechtseenheid, de rechtsontwikkeling of de rechtsbescherming in algemene zin beantwoording behoeven, wordt, gelet op artikel 91, tweede lid, van deze wet, met dat oordeel volstaan.

2.3. Het hoger beroep is ongegrond.

In het hoger beroep van de staatssecretaris

2.4. In zijn grieven klaagt de staatssecretaris, samengevat en zakelijk weergegeven, dat de voorzieningenrechter ten onrechte heeft overwogen dat hij in het besluit onvoldoende heeft gemotiveerd dat in de provincie Gedo in

Somalië geen sprake is van de uitzonderlijke situatie, bedoeld in artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn 2004/83/EG van de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven, en de inhoud van de verleende bescherming (hierna: de richtlijn). Hij heeft zich in het besluit van 12 augustus 2009 deugdelijk gemotiveerd op het standpunt gesteld dat uit gezaghebbende en objectieve bronnen, waaronder het algemeen ambtsbericht van de minister van Buitenlandse Zaken inzake Somalië van maart 2009, niet blijkt dat in de provincie Gedo in Somalië sprake is van de uitzonderlijke situatie, bedoeld in artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn, aldus de staatssecretaris.

2.4.1. De Afdeling heeft eerder (bij uitspraak van 1 oktober 2010 in zaak nr. 200908849/1/V2, www.raadvanstate.nl) overwogen dat de staatssecretaris in het daarin aan de orde zijnde besluit deugdelijk heeft gemotiveerd dat zich in Gedo niet de uitzonderlijke situatie voordoet, bedoeld in artikel 15, eerste lid, aanhef en onder c, van de richtlijn.

2.4.2. Niet in geschil is dat de vreemdeling afkomstig is uit in de provincie Gedo. Nu uit de door de vreemdeling in beroep ingeroepen stukken niet is af te leiden dat de situatie in Gedo ten tijde voor hem van belang wezenlijk afweek van de situatie in de periode die in de hiervoor vermelde uitspraak van 1 oktober 2010 aan de orde was, uit hetgeen in hoger beroep en ter zitting naar voren is gebracht evenmin een ander beeld naar voren is gekomen en het standpunt van de staatssecretaris over het beroep op artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn dezelfde strekking heeft als het standpunt ter zake van die bepaling in de zaak die tot voormelde uitspraak van 1 oktober 2010 heeft geleid, heeft hij ook in het besluit van 12 augustus 2009 deugdelijk gemotiveerd dat zich in Gedo niet de uitzonderlijke situatie voordoet, bedoeld in artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn. De grieven slagen.

2.5. Het hoger beroep is gegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Doende hetgeen de rechtbank zou behoren te doen, zal de Afdeling het besluit van 12 augustus 2009 toetsen in het licht van de daartegen in eerste aanleg aangevoerde beroepsgronden, voor zover daarop, na hetgeen hiervoor is overwogen, nog moet worden beslist.

2.6. Eerst ter zitting bij de Afdeling heeft de vreemdeling, naast zijn grieven tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter, een nadere grond aangevoerd tegen het besluit. Hij heeft daartoe naar voren gebracht dat hij, indien hij wordt uitgezet naar Somalië, gedwongen zal zijn te reizen via Mogadishu, waar, naar gesteld, sprake is van een situatie waarbij een ieder een reëel risico loopt op mensenrechtenschendingen. Dienaangaande overweegt de Afdeling dat uit de in artikel 53 van de Wet op de Raad van State aan de Afdeling gegeven opdracht om na gehele of gedeeltelijke vernietiging van de aangevallen uitspraak te doen hetgeen de rechtbank zou behoren te doen, voortvloeit dat de afdoening van het geding dient te blijven binnen de grenzen van dat geding, zoals die tot dan toe in eerste aanleg, eventueel gecorrigeerd in hoger beroep zijn getrokken. In dat stadium van de

procedure is geen ruimte voor het aanvoeren van nieuwe gronden. Deze grond kan thans dan ook niet bij de door de Afdeling uit te voeren beoordeling worden betrokken.

2.7. In beroep heeft de vreemdeling geklaagd dat de staatssecretaris zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat hij niet in aanmerking komt voor verlening van een verblijfsvergunning op voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000. Daartoe betoogt hij, onder verwijzing naar een brief van Amnesty International van 23 april 2009, een brief van Vluchtelingenwerk Nederland van 8 mei 2009 en een brief van de United Nations High Commissioner for Refugees van 8 mei 2009, alsmede een aantal rechtbankuitspraken, dat het beleid van categoriale bescherming voor asielzoekers afkomstig uit ten onrechte is beëindigd.

2.7.1. In zijn besluit heeft de staatssecretaris zich op het standpunt gesteld dat de vreemdeling niet in aanmerking komt voor verlening van een verblijfsvergunning op voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000. Aan dat standpunt heeft hij, voor zover hier van belang, ten grondslag gelegd dat hij in de in artikel 3.106 van het Vb 2000 genoemde indicator "het beleid in andere landen van de Europese Unie" grond heeft gevonden het beleid van categoriale bescherming voor asielzoekers afkomstig uit te beëindigen.

2.7.2. Zoals de Afdeling eerder in de uitspraak van 9 september 2010 in zaak nr. 200906039/1/V2 (www.raadvanstate.nl) heeft overwogen, heeft de minister van Justitie in de zaak, die tot die uitspraak heeft geleid, ter zitting bij de Afdeling nader toegelicht dat de geconstateerde fraude van Somalische asielzoekers de aanleiding is geweest het beleid van categoriale bescherming voor asielzoekers afkomstig uit te heroverwegen en dat bij die heroverweging in de in artikel 3.106 van het Vb 2000 genoemde indicator "het beleid in andere landen van de Europese Unie" grond is gevonden voor beëindiging van het beleid van categoriale bescherming voor asielzoekers afkomstig uit . Voorts heeft de Afdeling in die uitspraak geoordeeld dat, nu niet is voorgeschreven welk relatief gewicht moet worden toegekend aan de indicatoren die in ieder geval worden betrokken in de beoordeling of sprake is van een situatie, als bedoeld in artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000, geen grond bestaat voor de conclusie dat het standpunt, dat geen categoriaal beschermingsbeleid hoeft te worden gevoerd voor asielzoekers afkomstig uit de toetsing in rechte niet kan doorstaan. De Afdeling ziet geen aanleiding om thans tot een ander oordeel te komen.

De beroepsgrond faalt derhalve.

2.8. Daarnaast heeft de vreemdeling betoogd dat de staatssecretaris zich eveneens ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat hij niet in aanmerking komt voor verlening van een verblijfsvergunning op voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000, omdat hij zich op 21 april 2009, en derhalve reeds voor 19 mei 2009 heeft gemeld met de intentie een aanvraag om verlening van een verblijfsvergunning asiel voor

bepaalde tijd in te dienen. Dat hij eerst op 5 augustus 2009 in de gelegenheid is gesteld die aanvraag daadwerkelijk in te dienen, kan niet voor zijn rekening worden gebracht zodat de staatssecretaris hem niet in redelijkheid de gevraagde vergunning heeft kunnen onthouden.

2.8.1. Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 9 september 2010 in zaak nr. 201004651/1/V2 (www.raadvanstate.nl), is het besluit tot beëindiging van het categoriaal beschermingsbeleid, inhoudende een beleidswijziging, bekendgemaakt met de publicatie van het Wijzigingsbesluit Vreemdelingencirculaire 2000, nr. 2009/16 (hierna: het WBV), in de Staatscourant van 27 juli 2009, nr. 11449 en is dit besluit in werking getreden op 29 juli 2009. Dat de vreemdeling zich voor de inwerkingtreding van het WBV heeft gemeld met de intentie een asielaanvraag in te dienen, laat onverlet dat ten tijde van het besluit van 12 augustus 2009 het WBV derhalve reeds van kracht was.

Het WBV vermeldt, voor zover hier van belang, dat op 19 mei 2009 de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft ingestemd met de voorgestelde beëindiging van het categoriale beschermingsbeleid voor asielzoekers afkomstig uit . Het categoriale beschermingsbeleid voor asielzoekers uit Somalië wordt daarom met ingang van 19 mei 2009 beëindigd. Asielzoekers uit Somalië die een asielaanvraag hebben ingediend op of na 19 mei 2009 komen niet langer in aanmerking voor verlening van een vergunning krachtens artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000.

2.8.2. In zijn besluit heeft de staatssecretaris zich, voor zover hier van belang, op het standpunt gesteld dat de beschermingsmogelijkheid van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000 voortvloeit uit nationaal beleid en dat het hem vrijstaat dat beleid te wijzigen indien hij daartoe noodzaak ziet. In het geval van de vreemdeling is 5 augustus 2009 de datum van zijn aanvraag en op die datum is ex nunc getoetst aan het geldige nationale beleid. Dat het categoriaal beschermingsbeleid juist is gewijzigd in de periode tussen de aanmelding en het indienen van de aanvraag is spijtig, maar doet niet af aan de omstandigheid dat hij heeft voldaan aan zijn verplichtingen jegens de vreemdeling, aldus de staatssecretaris.

Ter zitting bij de Afdeling heeft de minister voor Immigratie en Asiel nader toegelicht dat in het WBV sprake is geweest van een bewuste beleidskeuze om de datum van de aanvraag leidend te laten zijn voor de vraag of de betrokken vreemdeling in aanmerking komt voor verlening van een verblijfsvergunning op de voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000. Het is een gevolg van deze bewuste beleidskeuze dat vreemdelingen die zich voor 19 mei 2009 hebben gemeld maar na die datum een aanvraag hebben ingediend niet in aanmerking komen voor verlening van die vergunning. Voorts heeft hij aangegeven dat aanvragen van Somalische vreemdelingen niet onbehandeld zijn blijven liggen in afwachting van de afschaffing van het beleid van categoriale bescherming en dat deze aanvragen ook toen de afschaffing van dat beleid reeds in zicht kwam op dezelfde wijze als voorheen in behandeling zijn genomen.

2.8.3. Gelet op de ruime beoordelingsvrijheid die de staatssecretaris volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling (onder meer de uitspraak van 19 augustus 2009 in zaak nr. 200900452/1/V2, www.raadvanstate.nl) toekomt ter zake van de vraag of aanleiding bestaat voor het voeren van een beleid van categoriale bescherming, kan het in het WBV neergelegde beleid, inhoudend dat asielzoekers uit Somalie die op of na 19 mei 2009 een asielaanvraag hebben ingediend niet in aanmerking komen voor verlening van een verblijfsvergunning op voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000, niet als onredelijk worden aangemerkt. De omstandigheid dat een vreemdeling zich voor 19 mei 2009 heeft gemeld, maar eerst na die datum een asielaanvraag heeft ingediend, moet, gelet op de door de minister toegelichte bewuste beleidskeuze, bij de totstandkoming van dat beleid worden geacht te zijn voorzien, zodat deze omstandigheid in het voorliggende geval niet kan leiden tot de conclusie dat de staatssecretaris de vreemdeling ten onrechte een verblijfsvergunning op voet van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw 2000 heeft onthouden. Evenmin bestaat grond voor het oordeel dat, zoals de vreemdeling ter zitting heeft betoogd, voormelde beleidskeuze in strijd moet worden geacht met richtlijn 2005/85/EG van 1 december 2005 betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus van de Raad van de Europese Unie, reeds omdat de vreemdeling dit betoog op geen enkele wijze heeft onderbouwd. Nu voor het overige geen bijzondere omstandigheden zijn gesteld die zouden kunnen nopen tot afwijking van voormeld beleid, faalt de beroepsgrond.

2.9. Het beroep is ongegrond.

2.10. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het hoger beroep van de vreemdeling ongegrond;
- II. verklaart het hoger beroep van de staatssecretaris van Justitie gegrond;
- III. vernietigt de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, van 4 september 2009 in zaak nr. 09/29069;
- IV. verklaart het door de vreemdeling bij de rechtbank in die zaak ingestelde beroep ongegrond.

Aldus vastgesteld door mr. H. Troostwijk, voorzitter, en mr. C.J. Borman en mr. A.B.M. Hent, leden, in tegenwoordigheid van mr. J. Verbeek, ambtenaar van staat.

w.g. Troostwijk
voorzitter

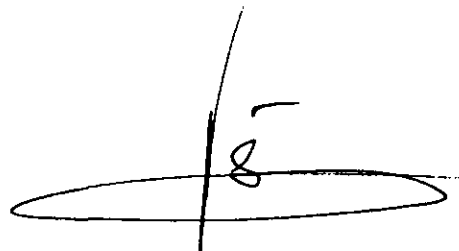
w.g. Verbeek
ambtenaar van staat

Uitgesproken in het openbaar op 21 maart 2011

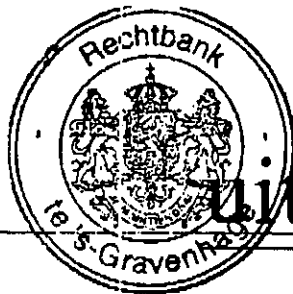
574.

Verzonden: 21 maart 2011

Voor eensluidend afschrift,
de secretaris van de Raad van State,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' and 'S' intertwined, with a horizontal line across the middle.

mr. H.H.C. Visser



uitspraak

RECHTBANK 's-GRAVENHAGE

Sector Bestuursrecht
vreemdelingenkamer

nevenzittingsplaats Almelo

regnr.: Awb 09/29071 BEPTDN/AM (voorlopige voorziening)
Awb 09/29069 BEPTDN/AM (beroep)

uitspraak van de voorzieningenrechter

inzake

geboren op
van Somalische nationaliteit,
IND dossiernummer 0908.05.1266,
verzoeker,
gemachtigde: mr. S. Coenen, advocaat te Utrecht;

tegen

DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

(Immigratie- en Naturalisatiedienst),
te 's-Gravenhage

verweerder,

vertegenwoordigd door mr. J.P.M. Wuite, ambtenaar ten departemente.

1. Procesverloop

Op 5 augustus 2009 heeft verzoeker een aanvraag om verlening van een verblijfsvergunning asiel ingediend. Bij besluit van 12 augustus 2009 heeft verweerder de aanvraag in een Aanmeldcentrum (hierna: AC) afgewezen. Bij brief van 12 augustus 2009 is daartegen beroep ingesteld en is tevens verzocht om een voorlopige voorziening. Dit verzoek is aangevuld bij brief van 25 augustus 2009.

Het verzoek is ter zitting van 28 augustus 2009 behandeld. Verzoeker is niet verschenen, maar heeft zich doen vertegenwoordigen door zijn gemachtigde. Verweerder heeft zich doen vertegenwoordigen.

2. Overwegingen

Ingevolge artikel 8:81 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) kan, indien tegen een besluit bij de rechtbank beroep is ingesteld, door een partij in de hoofdzaak aan de voorzieningenrechter van de rechtbank een voorlopige voorziening worden gevraagd. De voorzieningenrechter zal toetsen of het beroep een redelijke kans van slagen heeft en of bij afweging van de betrokken belangen uitzetting van de verzoeker in afwachting van de beslissing op het beroep moet worden verboden.

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 2

Indien de voorzieningenrechter na de behandeling ter zitting van een verzoek om een voorlopige voorziening van oordeel is dat nader onderzoek redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak, kan hij, ingevolge artikel 8:86 van de Awb, onmiddellijk uitspraak doen in de bij de rechtbank aanhangige hoofdzaak.

Aangezien verweerder de aanvraag heeft afgewezen in het AC dient tevens beoordeeld te worden of de aanvraag op zorgvuldige wijze binnen 48 uur is afgedaan.

Een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd kan – voor zover hier relevant – op grond van artikel 29, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: de Vw 2000) worden verleend aan de vreemdeling:

- a. die verdragsvluchteling is;
- b. die aannemelijk heeft gemaakt dat hij gegronde redenen heeft om aan te nemen dat hij bij uitzetting een reëel risico loopt om te worden onderworpen aan foltering, aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen;
- c. van wie naar het oordeel van Onze Minister op grond van klemmende redenen van humanitaire aard die verband houden met de redenen van vertrek uit het land van herkomst, in redelijkheid niet kan worden verlangd dat hij terugkeert naar het land van herkomst;
- d. voor wie terugkeer naar het land van herkomst naar het oordeel van Onze Minister van bijzondere hardheid zou zijn in verband met de algehele situatie aldaar.

Artikel 31, eerste lid, van de Vw 2000 bepaalt dat een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning als bedoeld in artikel van de 28 van de Vw 2000 wordt afgewezen indien de vreemdeling niet aannemelijk heeft gemaakt dat zijn aanvraag is gegrond op omstandigheden die, hetzij op zichzelf, hetzij in verband met andere feiten, een rechtsgrond voor verlening vormen.

Het is derhalve aan de vreemdeling om de door hem aan zijn aanvraag ten grondslag gelegde feiten en omstandigheden tegenover verweerder aannemelijk te maken. Beslissend is dan de individuele situatie van verzoeker, gezien in het licht van de algemene situatie in het land van herkomst.

Niet in geschil is dat verzoeker de Somalische nationaliteit heeft en behoort tot de Eyle clan. De voorzieningenrechter stelt vast dat de algehele situatie in Somalië niet zodanig is dat een uit dat land afkomstige vreemdeling zonder meer als vluchteling wordt aangemerkt en als zodanig dient te worden toegelaten. Voorts stelt de voorzieningenrechter vast dat verweerder geen beleid voert dat Eyle een kwetsbare minderheidsgroep vormt in de zin van de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: het EHRM) van 11 januari 2007. Verweerder heeft in dit kader kunnen verwijzen naar het Wijzigingsbesluit vreemdelingen-circulaire (WBV) 2009/16 van 2 juli 2009, dat mede is gebaseerd op het algemeen ambtsbericht van 4 maart 2009. Hieruit blijkt dat het enkele feit dat iemand behoort tot een minderheidstam, niet leidt tot verlening van een verblijfsvergunning asiel. Tevens is daarin opgenomen dat, indien de vreemdeling aannemelijk maakt dat hij vanwege zijn etnische afkomst te vrezen heeft voor vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag, hij op grond van artikel 29, eerste lid, onder a, van de Vw 2000 in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd.

In artikel 31, tweede lid, aanhef en onderdeel f, van de Vw 2000 is bepaald dat bij het onderzoek naar de aanvraag mede wordt betrokken de omstandigheid dat de vreemdeling ter

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 3

staving van zijn aanvraag geen reis- of identiteitspapieren dan wel andere bescheiden kan overleggen die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van zijn aanvraag, tenzij de vreemdeling aannemelijk kan maken dat het ontbreken van deze bescheiden niet aan hem is toe te rekenen.

De voorzieningenrechter stelt vast dat verweerder verzoeker in het bestreden besluit het bepaalde in artikel 31, tweede lid, aanhef en onder f, van de Vw 2000 heeft tegengeworpen. Verweerder heeft zich op het standpunt gesteld dat verzoeker toerekenbaar geen reisdocumenten heeft overgelegd en evenmin zijn huwelijksakte. Verzoeker heeft geen gronden aangevoerd ten aanzien van deze stelling van verweerder. Derhalve is niet in geschil dat verweerder het bepaalde in artikel 31, tweede lid, aanhef en onder f, van de Vw 2000 aan verzoeker heeft kunnen tegenwerpen.

Gelet op de aard van de in artikel 31, tweede lid, aanhef en onder a tot en met f, van de Vw 2000 vermelde omstandigheden, bezien in het licht van de totstandkoming van die onderdelen van dat artikellid, moeten die omstandigheden betrokken worden bij de beoordeling of de door de vreemdeling in zijn relaas gestelde feiten en de daaraan ontleende vermoedens voor waar worden aangenomen. Van dat relaas dient een positieve overtuigingskracht uit te gaan.

Het asielrelaas van verzoeker komt op het volgende neer.

Verzoeker is afkomstig uit _____ en behoort tot de Eyle clan. Verzoeker is op 15 maart 2006 in Mogadishu gehuwd met een vrouw die afkomstig is van de Marehan clan en ging tezamen met zijn echtgenote in _____ wonen. Op 25 maart 2009 zijn hij en zijn echtgenote teruggekeerd naar Baardhere. Verzoeker werd vervolgens op 1 april 2009 door de broers van zijn echtgenote geblinddoekt, vastgebonden, meegenomen en gedurende een aantal dagen mishandeld. Verzoeker heeft weten te ontsnappen en is naar een vriend in Hilishid gevlucht. Na een paar dagen is verzoeker naar Mogadishu vertrokken, van waaruit hij op 10 april 2009 Somalië heeft verlaten en naar Nederland is gereisd.

De voorzieningenrechter stelt vast dat verweerder zich in het bestreden besluit, waarin het voornemen is ingelast, op het standpunt heeft gesteld dat de door verzoeker gestelde feiten niet geloofwaardig kunnen worden geacht en dat het relaas een positieve overtuigingskracht ontbeert. Verweerder heeft daaraan eerst ten grondslag gelegd dat verzoeker niet heeft onderbouwd waarom hij, behorende tot de Eyle, in strijd met algemeen bekende informatie, met een vrouw behorende tot een Somalische meerderheidsclan heeft kunnen huwen, gelet waarop verweerder verzoekers verklaringen omtrent zijn huwelijk alsmede de verklaringen omtrent de problemen die hij als gevolg van zijn huwelijk heeft ondervonden niet aannemelijk acht. Voorts heeft verweerder verzoeker tegengeworpen dat hij tegenstrijdige verklaringen heeft afgelegd omtrent zijn problemen, te meer over de data waarop één en ander heeft plaatsgevonden.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat verweerder zich in redelijkheid en afdoende gemotiveerd op voornoemd heeft standpunt gesteld en overweegt daartoe als volgt.

Ten aanzien van het ongeloof dat verweerder hecht aan het gestelde (gemengde) huwelijk heeft verweerder zich gebaseerd op het "Report on Minority Groups in Somalia" van de Danish Immigration Service van 24 september 2000, de rapporten van de UK Home Office van 8 oktober 2008 en 21 juli 2009 en het algemeen ambtsbericht over Somalië van november 2007.

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 4

Verzoeker stelt zich op het standpunt dat de informatie waarop verweerder zich baseert is verouderd, dat de informatie onderling tegenstrijdig is en dat niet blijkt dat de onderliggende informatie van de rapporten van de UK Home Office de situatie in geheel Somalië beschrijft, gelet waarop verweerder zijn twijfel omtrent het huwelijk niet genoegzaam heeft onderbouwd. Verzoeker stelt voorts dat hij met zijn verwijzing naar het algemeen ambtsbericht van november 2007, dat ten dele in juli 2008 is geactualiseerd, en een artikel van BBC News van 12 december 2006 genoegzaam zijn huwelijk heeft onderbouwd, nu uit die (recente) informatie blijkt dat huwelijken tussen leden van meerderheids- en minderheidsstammen steeds meer gewoon begint te worden.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat uit het artikel van BBC News weliswaar blijkt dat, zoals ook in het aangehaalde ambtsbericht is opgenomen, gemengde huwelijken, ondanks dat deze uitzonderlijk zijn, wel voorkomen dan wel wellicht ook (steeds) meer veelvoorkomend worden, doch naar het oordeel van de voorzieningenrechter heeft verweerder aan verzoeker kunnen tegenwerpen dat hij niet heeft onderbouwd dat hij (ook) een dergelijk (uitzonderlijk) huwelijk heeft kunnen sluiten. Verzoeker had dit kunnen doen door het overleggen van zijn huwelijksakte, die hij naar eigen zeggen wel heeft gehad in Somalië, maar tot op heden, ondanks toezeggingen, niet heeft overgelegd. Voorts heeft verweerder belang kunnen hechten aan de informatie van de Immigration Service en het rapport van de UK Home Office waaruit in ieder geval blijkt dat er geen dan wel weinig gemengde huwelijken voorkomen tussen de Eyle en andere clans. Gelet op het vorenstaande heeft verweerder verzoeker kunnen tegenwerpen dat het niet aannemelijk is dat verzoeker is gehuwd met een vrouw van de alsmede dat hij ten gevolge daarvan problemen heeft ondervonden.

Voorts is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder verzoeker heeft kunnen tegenwerpen dat hij, ondanks zijn verklaringen in de zienswijze, nu hij op dat moment immers wist wat hem werd tegengeworpen, tegenstrijdige verklaringen heeft afgelegd omtrent de data van zijn asielrelaas.

Gelet op het vorenoverwogene is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder tot ongeloofwaardigheid van verzoekers relaas heeft kunnen concluderen en hem een verblijfsvergunning heeft kunnen weigeren op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder a, van de Vw 2000 en eveneens op de b- en c-grond van voormeld artikel.

Ten aanzien van verzoekers beroep op subsidiaire bescherming ingevolge artikel 15, aanhef en onder c, van de Richtlijn 2004/83/EG van de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 inzake minimumnormen voor de erkenning van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchteling of als persoon die anderszins internationale bescherming behoeft, en de inhoud van de verleende bescherming (hierna: de Definitierichtlijn), wordt het volgende overwogen.

Volgens artikel 2, aanhef en onder e, van de Definitierichtlijn wordt in de Definitierichtlijn verstaan onder "persoon die voor de subsidiaire-beschermingsstatus in aanmerking komt": een onderdaan van een derde land of een staatloze die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt, doch ten aanzien van wie zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat hij, wanneer hij naar zijn land van herkomst, of in het geval van een staatloze, naar het land waar hij vroeger gewoonlijk verbleef, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade als omschreven in artikel 15, en op wie artikel 17, eerste en tweede lid, niet van toepassing is, en die zich niet onder de bescherming van dat land kan of, wegens dat

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 5

risico, wil stellen.

Volgens artikel 15 bestaat ernstige schade uit:

- a) doodstraf of executie; of
- b) foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst; of
- c) ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.

Volgens artikel 18 verlenen lidstaten de subsidiaire-beschermingsstatus aan een onderdaan van een derde land of staatloze die overeenkomstig de hoofdstukken II en V in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming.

In haar uitspraak van 25 mei 2009, met kenmerk 200702174/2, rechtsoverweging 2.3.8, heeft de AbRS onder verwijzing naar de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (hierna: HvJ EG) van 17 februari 2009 ten aanzien van artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn het volgende overwogen: " Uit rechtsoverweging 43 van het hierboven weergegeven arrest, gelezen in samenhang met de rechtsoverwegingen 35 tot en met 40, leidt de Afdeling af dat artikel 15, aanhef en onder c, gelezen in samenhang met artikel 2, eerste lid, aanhef en onder e, van de richtlijn, bescherming beoogt te bieden in de uitzonderlijke situatie dat de mate van willekeurig geweld in het aan de gang zijnde gewapend conflict dermate hoog is dat zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het betrokken land of, in voorkomend geval, naar het betrokken gebied, louter door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico loopt op de in artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn bedoelde ernstige bedreiging."

Wat betreft het criterium ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon blijkt uit het arrest van het HvJ EG van 17 februari 2009 (C465/07 – JV 2009111) het volgende.

- *'opdat sprake is van een ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van degene die om subsidiaire bescherming verzoekt, is het niet noodzakelijk dat deze persoon aantoont dat hij specifiek wordt geviséerd om redenen die te maken hebben met zijn persoonlijke omstandigheden';*
- *'bij wijze van uitzondering kan een dergelijke bedreiging worden geacht aanwezig te zijn wanneer de mate van willekeurig geweld in het aan de gang zijnde conflict, die wordt beoordeeld door de bevoegde nationale autoriteiten waarbij een verzoek om subsidiaire bescherming is ingediend of door de rechters van een lidstaat bij wie beroep is ingesteld tegen de afwijzing van een dergelijk verzoek, dermate hoog is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het betrokken land of, in voorkomend geval, naar het betrokken gebied, louter door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico op die bedreiging zou lopen.'*

De voorzieningenrechter leidt uit het vorenstaande af dat het thans op de weg van verweerder – zijnde de bevoegde nationale autoriteit – ligt om te beoordelen of en in welke mate sprake is van willekeurig geweld. Verweerder dient in casu, zo concludeert de voorzieningenrechter, aannemelijk te maken dat er thans geen sprake is van een situatie waarin de mate van willekeurig geweld dermate hoog is dat verzoeker bij terugkeer louter door zijn aanwezigheid een reëel risico op een bedreiging in voormelde zin loopt.

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 6

In het voornemen, dat in het bestreden besluit als ingelast is beschouwd, is ten aanzien van artikel 15, aanhef en onder c, van de Definitierichtlijn - onder meer - het volgende opgenomen:

'... Overwogen wordt op grond van informatie uit gezaghebbende en objectieve bronnen waaronder het Ambtsbericht van maart 2009 inzake Somalië dat er geen sprake is van een zodanige mate van geweld dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar Somalië aldaar enkel door zijn aanwezigheid een reëel risico loopt het slachtoffer te worden van dat geweld. Gelet op de jurisprudentie van het Europese Hof van de Rechten van de Mens (EHRM) zal die hier bedoelde uitzonderlijke situatie zich slechts bij zeer uitzonderlijke omstandigheden voordoen. Het EHRM heeft een dergelijke situatie nog nooit aangenomen. Het moet gaan om "the most extreme cases of general violence". De omstandigheid derhalve dat sprake is van een geweldssituatie in Somalië waarbij slachtoffers vallen is op zichzelf, hoe betreurenswaardig ook, niet voldoende.'

Partijen verschillen van standpunt over de vraag of in Somalië zich een uitzonderlijke situatie als bedoeld in bovenaangehaalde uitspraak van de AbRS voordoet, waarbij de mate van willekeurig geweld in het aan de gang zijnde gewapend conflict dermate hoog is dat zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar deze gebieden louter door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico loopt op de in artikel 15, aanhef en onder c, van de richtlijn bedoelde ernstige bedreiging. Volgens verweerder moet er sprake zijn van "most extreme cases of general violence" als bedoeld in het arrest van het Europese Hof voor de rechten van de Mens (hierna: het EHRM) van 17 juli 2008 in de zaak NA tegen het Verenigd Koninkrijk. Verweerder is van mening dat deze extreme situatie zich in Somalië niet voordoet.

Door verweerder wordt de door verzoeker gestelde afkomst niet in twijfel getrokken. Derhalve staat vast dat verzoeker afkomstig is uit Somalië. Voorts is niet in geschil dat in Zuid en Centraal-Somalië sprake is van een geweldssituatie waarbij slachtoffers vallen. Bij besluit van 24 juni 2005 is een categoriaal beschermingsbeleid ingesteld voor Somalische vreemdelingen, die niet afkomstig zijn uit en met uitzondering van de provincies Sool en Sanaag. Het categoriaal beschermingsbeleid is nadien gecontinueerd en laatstelijk geactualiseerd bij Wijzigingsbesluit Vreemdelingencirculaire van 13 maart 2008 (WBV 2008/12). De voorzieningenrechter overweegt verder dat verweerder in het voornemen, dat in het bestreden besluit is ingelast, heeft verwezen naar het algemeen ambtsbericht Somalië van maart 2009. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter blijkt uit het ambtsbericht, dat dateert van na de datum van instelling van het categoriaal beschermingsbeleid in 2005, dat de veiligheidssituatie in Somalië alleen maar is verslechterd. Uit het ambtsbericht blijkt dat de veiligheidssituatie in geheel Zuid- en Centraal-Somalië onverminderd slecht is. Er vonden geregeld gevechten tussen de diverse groeperingen plaats, waarbij veel burgerslachtoffers vielen. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter volgt uit de informatie uit het ambtsbericht dat sprake is willekeurig geweld tegen personen. Dit strookt ook met het door verweerder gevoerde categoriale beschermingsbeleid, op grond waarvan bescherming werd verleend aan vreemdelingen voor wie terugkeer naar het land van herkomst van bijzondere hardheid zou zijn, in verband met de algehele situatie aldaar.

De voorzieningenrechter overweegt voorts als volgt ten aanzien van de vraag of verweerder zich terecht op het standpunt heeft kunnen stellen dat er in Somalië geen sprake is van "the most extreme cases of violence", in die zin dat er aldaar geen sprake is van een zodanige mate van geweld dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die

terugkeert naar Somalië enkel door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico loopt het slachtoffer te worden van dat geweld. Verweerder heeft gesteld dat er sprake is van een geweldssituatie in Somalië. Verweerder heeft niet gesteld dat de veiligheidssituatie in Somalië is verbeterd. Op 19 mei 2009 heeft de Staatssecretaris van Justitie het beleid inzake categoriale bescherming afgeschaft. De voorzieningenrechter stelt vast dat aan het besluit tot afschaffing van het categoriaal beschermingsbeleid niet een wijziging in de veiligheidssituatie in Somalië ten grondslag is gelegd. Integendeel, verweerder heeft in het voornemen, dat in het bestreden besluit als ingelast is beschouwd, overwogen dat uit het algemene ambtsbericht van maart 2009 blijkt dat de situatie in het land nog immer zorgwekkend is. Verweerder heeft in het voornemen voorts gesteld dat er echter door fraude en misbruik een situatie is ontstaan waarbij in een te groot deel van de Somalische asielaanvragen niet toetsbaar is of een ander (Europees) land verantwoordelijk is voor de aanvraag dan wel of de aanvrager afkomstig is uit een niet-beschermingswaardig land of deel van Somalië. Door de effecten op de instroom van Somalische asielzoekers in Nederland van de geconstateerde fraude en misbruik en het beleid van andere Europese landen is het categoriaal beschermingsbeleid volgens verweerder ongeschikt geworden om te bewerkstelligen dat aan de juiste personen bescherming geboden wordt in Nederland. De weging van de indicatoren in artikel 3.106 van de Vreemdelingenbesluit 2000 (hierna: het Vb 2000) is daarmee veranderd, zo stelt verweerder. De voorzieningenrechter stelt, gelet op de overwegingen van verweerder dienaangaande, vast dat verweerder zich echter niet op het standpunt stelt dat ten aanzien van de indicator zoals vermeld onder artikel 3.106, onder a, van het Vb 2000 een verandering heeft plaatsgevonden. Derhalve kan worden aangenomen dat de aard van het geweld in het land van herkomst, met name de ernst van de schendingen van de mensenrechten en het oorlogsrecht, de mate van willekeur, de mate waarin het geweld voorkomt en de mate van geografische spreiding van het geweld ongewijzigd zijn gebleven, althans niet zijn verbeterd.

In de brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van 3 april 2009 heeft de Staatssecretaris ondermeer het volgende naar voren gebracht:

(...) Uiteraard wordt geborgd dat Somalische asielzoekers die op individuele gronden bescherming behoeven, deze bescherming ook krijgen op grond van de Nederlandse Vreemdelingenwet, waarmee invulling wordt gegeven aan de internationale verplichtingen die voortvloeien uit het Vluchtelingenverdrag, het EVRM, en Europese richtlijnen (zoals artikel 15 onder c van de Kwalificatierichtlijn) en jurisprudentie in dit verband. Uit het in maart 2009 verschenen ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken over de situatie in Somalië blijkt dat de situatie in het land nog steeds zorgwekkend is. Conform jurisprudentie – zowel nationaal als van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens – en in lijn met het nationale beleid, zal de situatie in het land naarmate deze ernstiger is, er eerder toe leiden dat schending op grond van artikel 3 EVRM van de individuele asielzoeker wordt aangenomen.

Afschaffen van het categoriaal beschermingsbeleid met betrekking tot Somalië zal daarom gepaard gaan met een zorgvuldige toets aan de vereisten van artikel 3 EVRM, zoals geïnterpreteerd in de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), in individuele zaken die ter beoordeling voorliggen aan de IND en de nationale rechter. (...)

Nu vaststaat dat er in Zuid- en Centraal-Somalië sprake is van een geweldssituatie waarbij slachtoffers vallen – hetgeen door verweerder als categoriaal beschermingswaardig is bevonden – en gelet op hetgeen door de Staatssecretaris is gesteld in voornoemde brief van 3 april 2009 aan de Tweede Kamer, is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder niet

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 8

kon volstaan met de enkele vaststelling (en onder de enkele verwijzing naar het ambtsbericht van maart 2009) dat de mate van geweld niet zodanig is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar Somalië, aldaar enkel door zijn aanwezigheid een reëel risico loopt het slachtoffer te worden van dat geweld. Verweerder heeft dit standpunt geenszins onderbouwd, terwijl dit - gelet op het eerder genoemde arrest van het HvJ EG van 17 februari 2009 - wel op zijn weg had gelegen. Het bestreden besluit is op dit punt onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen en is niet deugdelijk gemotiveerd. Het bestreden besluit dient daarom te worden vernietigd wegens strijd met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Awb.

Dit betekent tevens dat de asielaanvraag zich niet leende voor afdoening in een AC en dat er aanleiding bestaat voor toewijzing van het verzoek om een voorlopige voorziening. Omdat nader onderzoek niet tot een andere uitkomst zal leiden, verklaart de voorzieningenrechter, met toepassing van artikel 8:86 van de Awb, het beroep gegrond.

Er is aanleiding voor proceskostenveroordeling. Met toepassing van het Besluit proceskosten bestuursrecht worden ter zake van verleende rechtsbijstand twee punten, met een waarde per punt van € 322,- en wegingsfactor 1, toegekend.

Zaaknummer: Awb 09/29071 BEPTDN/AM en Awb 09/29069 BEPTDN/AM

blad 9

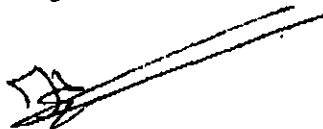
3. Beslissing

De voorzieningenrechter:

- wijst het verzoek om een voorlopige voorziening toe en gebiedt verweerder zich te onthouden van uitzettingsmaatregelen ten aanzien van verzoeker tot tenminste vier weken nadat opnieuw op de aanvraag is beslist;
- verklaart het beroep geregistreerd onder Awb 09/29069 BEPTDN/AM gegrond;
- vernietigt het besluit van 12 augustus 2009;
- bepaalt dat verweerder een nieuw besluit neemt met inachtneming van deze uitspraak;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten begroot op € 644,-, onder aanwijzing van de Staat der Nederlanden die deze kosten aan verzoeker moet voldoen.

Deze uitspraak is gedaan door mr. W.M.B. Elferink, voorzieningenrechter, in tegenwoordigheid van K.M. van der Zalm, griffier.

De griffier,



Uitgesproken in het openbaar op 4 september 2009.

De voorzieningenrechter,



Tegen deze uitspraak, voorzover daarbij in de hoofdzaak is beslist, kunnen partijen binnen één week na de datum van verzending van deze uitspraak hoger beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, onder vermelding van "Hoger beroep vreemdelingenzaken", postbus 16113, 2500 BC 's-Gravenhage. Artikel 85 Vw 2000 bepaalt in dat verband dat het beroepschrift een of meer grieven tegen de uitspraak bevat. Artikel 6:6 Awb (herstel verzuim) is niet van toepassing.

Afschrift verzonden: 4 SEP 2009

VOOR AFSCHRIFT CONFORM
DE GRIFFIER VAN DE

RECHTBANK TE 's-GRAVENHAGE

H



Ministerie van Justitie

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

Postadres Postbus 40052, 8004 DB ZWOLLE

Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State
Vreemdelingenzaken
Postbus 20019
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
- 8 SEP 2009	
ZAAKNR. 2009070001102	
AAN: _____	
BEHANDELD DO:	PAR:

Ondersdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Dossiernummer
Uw kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Procesvertegenwoordiging

Mw. mr. F.W.A. Croonen

(038) 888 6851

8 september 2009

0908-05-1266

Hoger beroepschrift en machtiging

Hoger beroep Staatssecretaris van Justitie/

Hierbij ontvangt u het hoger beroepschrift tegen de uitspraak van de voorzieningen-
rechter van de rechtbank 's-Gravenhage, zittinghoudende te Almelo van 4
september 2009, verzonden op 4 september 2009, met kenmerk AWB 09/29069.

De machtiging tot het instellen van het hoger beroep is bijgevoegd.

Voor zover griffiegelden verschuldigd zijn machtig ik u deze van de bij u lopende
rekening-courant van de Immigratie- en Naturalisatiedienst af te schrijven.

Hoogachtend,

mr. D.W. Stevens,
gemachtigde

Justitie



Immigratie- en Naturalisatiedienst

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Vreemdelingenzaken
Postbus 20019
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

RAAD VAN STATE

INGEKOMEN

- 8 SEP. 2009

ZAAKNR.

AAN:

BEHANDELD DO:

PAR:

Hoger beroepsschrift

vreemdelingenzaken

Van:

De Staatssecretaris van Justitie
te 's-Gravenhage,
appellant

Gemachtigde: mr. D.W. Stevens,
ambtenaar ten departemente

Tegen:

de uitspraak van de voorzieningenrechter, zitting houdende te Almelo
van 4 september 2009
met kenmerk AWB 09/29069

Inzake:

met IND-kenmerk 0908-05-1266

aan te duiden als verweerder

Gemachtigde: mr. S Coenen
advocaat te Utrecht

Procesvertegenwoordiging
Zwolle

Postbus 40052, 8004 DB ZWOLLE

Contactpersoon:
mw. mr. F.W.A. Croonen
Tel. (038) 888 6851

1. Inleiding

De Staatssecretaris komt in hoger beroep van de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, zittinghoudende te Almelo van 4 september 2009, verzonden op 4 september 2009, met kenmerk AWB 09/29069 (*productie 1*), in welke zaak de voorzieningenrechter het beroep tegen de beschikking van 12 augustus 2009 gegrond heeft verklaard, deze beschikking heeft vernietigd, de Staatssecretaris heeft opgedragen om met inachtneming van de uitspraak een nieuw besluit te nemen op de aanvraag en de Staatssecretaris in de proceskosten heeft veroordeeld.

2. Achtergronden

- 2.1. Op 5 augustus 2009 heeft verweerder een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 28, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: de Vw) ingediend.
- 2.2. Bij besluit van 12 augustus 2009 heeft de Staatssecretaris deze aanvraag afgewezen.
- 2.3. Bij thans bestreden uitspraak heeft de voorzieningenrechter het daartegen door verweerder ingestelde beroep gegrond verklaard.

3. Grieven

Grief 1

- 3.1. Ten onrechte overweegt de voorzieningenrechter in de laatste alinea op blad vijf van de bestreden uitspraak:

"De voorzieningenrechter leidt uit het vorenstaande af dat het thans op de weg van verweerder - zijnde de bevoegde nationale autoriteit - ligt om te beoordelen of en in welke mate sprake is van willekeurig geweld. Verweerder dient in casu, zo concludeert de voorzieningenrechter, aannemelijk te maken dat er thans geen sprake is van een situatie waarin de mate van willekeurig geweld dermate hoog is dat verzoeker bij terugkeer louter door zijn aanwezigheid een reëel risico op een bedreiging in voormelde zin loopt."

Grief 2

- 3.2. Ten onrechte overweegt de voorzieningenrechter in de derde alinea op blad zeven, doorlopend op blad acht van de bestreden uitspraak:

"Nu vaststaat dat er in Zuid- en Centraal-Somalie sprake is van een geweldssituatie waarbij slachtoffers vallen - hetgeen door verweerder als categoriaal beschermingswaardig is bevonden - en gelet op hetgeen door de Staatssecretaris is gesteld in voornoemde brief van 3 april 2009 aan de Tweede Kamer, is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder niet kon volstaan met de enkele vaststelling (en onder de enkele verwijzing naar het ambtsbericht van maart 2009) dat de mate van geweld niet zodanig is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar Somalië, aldaar enkel door zijn aanwezigheid een reëel risico loopt het slachtoffer te worden van dat geweld. Verweerder heeft dit standpunt geenszins onderbouwd, terwijl dit - gelet op het eerder genoemde arrest van het HvJ EG van 17 februari 2009 - wel op zijn weg had gelegen. Het bestreden besluit is op dit punt onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen en is niet deugdelijk gemotiveerd. Het bestreden besluit dient daarom te worden vernietigd wegens strijd met de artikelen 3:2 en 3:46 van de Awb."

- 3.3. Op de hiervoor genoemde en bestreden overwegingen van de voorzieningenrechter berusten de rechtsoverwegingen in de tweede en derde alinea op blad acht van de bestreden uitspraak. Gegrondbevinding van de hiervoor geformuleerde grieven tast ook de geldigheid van deze rechtsoverwegingen aan.
4. Toelichting op de grieven
- 4.1. De voorzieningenrechter is getuige de in hoger beroep bestreden uitspraak van oordeel dat de Staatssecretaris niet afdoende heeft onderzocht en gemotiveerd dat en waarom in Somalië geen sprake zou zijn van een zodanige mate van geweld dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar het betrokken gebied, louter door zijn aanwezigheid aldaar een reëel risico loopt op schending van artikel 15, aanhef en onder c, van Richtlijn 2004/83/EG (hierna: de Richtlijn). Het zou aan de Staatssecretaris zijn om aannemelijk te maken dat in Somalië geen sprake is van een situatie als hiervoor bedoeld.
- 4.2. De Staatssecretaris kan zich met dit oordeel niet verenigen en benadrukt allereerst dat een dergelijke situatie uitzonderlijk is en niet snel zal worden aangenomen. De Staatssecretaris weet zich hierin gesteund door de bewoording van het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (HvJ EG) van 17 februari 2009 (JV 2009/111).
- In dit verband wordt tevens gewezen op het arrest van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 17 juli 2008 (JV 2008/329) in zaak van NA tegen het Verenigd Koninkrijk. In dat arrest overwoog het EHRM in rechtsoverweging 115:
- "From the foregoing survey of its case-law, it follows that the Court has never excluded the possibility that a general situation of violence in a country of destination will be of a sufficient level of intensity as to entail that any removal to it would necessarily breach Article 3 of the Convention. Nevertheless, the Court would adopt such an approach only in the most extreme cases of general violence, where there was a real risk of ill-treatment simply by virtue of an individual being exposed to such violence on return."
- 4.3. Anders dan de voorzieningenrechter meent, kan uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie niet worden afgeleid dat het aan de Staatssecretaris is om aannemelijk te maken dat de uitzonderlijke situatie als hiervoor bedoeld zich in het land van herkomst niet voordoet. Dit kan in ieder geval niet worden afgeleid uit de uitspraak van het Hof van Justitie van 17 februari 2009. In deze uitspraak stelt het Hof slechts dat de bevoegde nationale autoriteiten dienen te beoordelen of deze situatie zich voordoet, niet dat de bewijslast inzake het tegendeel bij de bevoegde nationale autoriteiten ligt.
- 4.4. In het voornemen, dat herhaald en ingelast is in het in beroep bestreden besluit van 12 augustus 2009, heeft de Staatssecretaris overwogen dat op grond van informatie uit gezaghebbende en objectieve bronnen, waaronder het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse zaken van 5 maart 2009 (kenmerk: DPV/AM 424/0858323) niet kan worden aangenomen dat in Somalië sprake is van een zodanige mate van geweld dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger die terugkeert naar dat land aldaar enkel door zijn aanwezigheid een reëel risico loopt het slachtoffer te worden van dat geweld.

- 4.5. In de, deels ook door de voorzieningenrechter geciteerde, brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer van 3 april 2009 heeft de Staatssecretaris onder verwijzing naar het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van maart 2009 in voormeld verband nog het volgende opgemerkt:

"Voorts heeft het EHRM onlangs in de zaak F.H. tegen Zweden (uitspraak van 20 januari 2009, appl. nr. 32621/06) geoordeeld dat de algemene veiligheids situatie in een land van herkomst dusdanig kan zijn dat elke uitzetting naar dit land noodzakelijkerwijs een schending van artikel 3 EVRM zou opleveren. Het EHRM tekent daarbij aan dat het een zodanige benadering alleen zou volgen in de meest extreme gevallen van algemeen geweld. Het kabinet is van oordeel dat de algemene situatie in Somalië zorgwekkend is, maar niet van een dusdanige aard dat elke Somalische asielzoeker om die reden bescherming geniet onder artikel 3 EVRM."

De omstandigheid dat sprake is van een geweldsituatie in Centraal- en Zuid-Somalië, waarbij slachtoffers vallen, zoals ook uit het door de voorzieningenrechter aangehaalde ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van maart 2009 valt af te leiden, is op zichzelf, hoe betreurenswaardig ook, niet voldoende voor de conclusie dat sprake is van meergenoemde *"most extreme cases of general violence"*.

- 4.6. Het was aan verweerder om dit standpunt, bijvoorbeeld onder verwijzing naar gezaghebbende bronnen, gemotiveerd te weerleggen. De Staatssecretaris wijst in dit verband op de jurisprudentie van uw Afdeling.

Zie:

- AbRS 15 juni 2009, nr. 200902325/1/V2, r.o. 2.4.3 (www.raadvanstate.nl);
- AbRS 10 juli 2009, nr. 200903492/1/V2, r.o. 2.1.4 (www.raadvanstate.nl)

- 4.7. De Staatssecretaris meent vast te mogen stellen dat uit het door verweerder in het zwaarwegend advies van 7 augustus 2009 en de zienswijze van 11 augustus 2009 aangevoerde niet kan worden afgeleid dat de mate van het willekeurig geweld in het kader van het door de vreemdeling gestelde gewapend conflict in Somalië dermate hoog was dat zwaarwegende gronden bestonden om aan te nemen dat een burger, louter door zijn aanwezigheid aldaar, ten tijde van de totstandkoming van voormeld besluit een reëel risico liep op ernstige bedreiging, als vorenbedoeld.

Verweerder heeft zijn standpunt immers niet nader toegelicht en onderbouwd. De enkele verwijzing naar diverse uitspraken van de rechtbank te 's-Gravenhage, acht de Staatssecretaris in dit verband onvoldoende. Gezien hetgeen verweerder gedurende de fase van de bestuurlijke besluitvorming heeft aangevoerd, kan bezwaarlijk worden gesteld dat de Staatssecretaris het besluit van 12 augustus 2009 niet genoegzaam heeft gemotiveerd.

- 4.8. De voorzieningenrechter heeft voorts niet onderkend dat verweerder zijn standpunten ook in beroep niet nader heeft onderbouwd. Aldus heeft verweerder het in het besluit van 12 augustus 2009 neergelegde standpunt van de Staatssecretaris niet afdoende gemotiveerd bestreden.

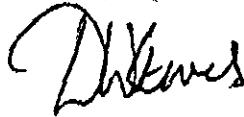
4.9. Waar de voorzieningenrechter in dit verband nog wijst op de omstandigheid dat de situatie in Centraal- en Zuid-Somalië naar huidige beleidsopvatting- en in beginsel categoriaal beschermingswaardig wordt geacht, kan dat evenmin tot leiden tot het oordeel dat de bestreden beschikking deswege onvoldoende gemotiveerd is. Bij de toepassing van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder d, van de Vw gaat het om een nationale, discretionaire bevoegdheid van de Staatssecretaris van Justitie. Van deze bevoegdheid kan gebruik worden gemaakt ook bij een minder uitzonderlijke (gewelds-) situatie.

4.10. Anders dan de voorzieningenrechter heeft overwogen, heeft de Staatssecretaris aldus afdoende onderzocht of verweerder in aanmerking komt voor de door artikel 15, aanhef en onder c, van de Definitieverordening geboden bescherming en ontbeerde het thans door de voorzieningenrechter vernietigde besluit geen deugdelijke motivering. De voorzieningenrechter heeft het beroep derhalve ten onrechte gegrond verklaard.

5. Conclusie

De Staatssecretaris concludeert tot gegrondverklaring van het hoger beroep, vernietiging van de bestreden uitspraak en ongegrondverklaring van het door verweerder tegen het besluit van 12 augustus 2009 ingestelde beroep.

Zwolle, 8 september 2009

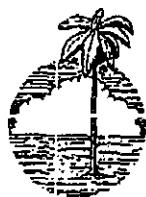


Gemachtigde,

mr. D.W. Stevens.

Ministerie van Justitie
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Proces Procesvertegenwoordiging
Postbus 40052, 8004 DB ZWOLLE
telefoon (038) 888 6784
telefax (038) 888 6557

IA



ADVOCATENKANTOOR PALM

Brigittenstraat 17
3512 KJ Utrecht
T: 030 234 11 50
F: 030 234 11 53

mr B.A. Palm
mr S. Coenen
mr G. Ocak
mw. A. Lewa (chef de bureau)

De Raad van State
Afdeling bestuursrechtspraak
Hoger beroep vreemdelingenzaken
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Per post en per fax nr.: 070 - 365 13 80

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
11 SEP 2009	
ZAAKNR. 2009070001/112	
AAN:	SV2
BEHANDELD: DD:	PAR:

Inzake : de heer uit
Onze ref. : 0908.06
Uw ref. :

Utrecht, 11 september 2009

HOGER BEROEPSCHRIFT

Edelgrootachtbaar college,

Namens appellant, de heer momenteel zonder vaste woon- of verblijfplaats, te dezer zake domicilie kiezende te 3512 KJ Utrecht aan de Brigittenstraat 17, ten kantore van mr. S. Coenen, advocaat, wordt hierbij hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, van 4 september 2009, waarvan afschrift hierbij gaat.

*

Benadrukt zij dat ondergetekende door appellant tot het instellen van hoger beroep bepaaldelijk gevolmachtigd is.

Appellant is van mening dat de uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, hierna eveneens te noemen "de rechtbank", van 4 september 2009 in rechte niet in stand kan blijven, en voert daartoe de volgende grief aan.

Ten onrechte overweegt de rechtbank op bladzijde 3 van haar uitspraak het volgende:

"De voorzieningenrechter is van oordeel dat verweerder zich in redelijkheid en afdoende gemotiveerd op voornoemd heeft standpunt gesteld [lees: standpunt heeft gesteld] (...)."

Ten onrechte overweegt de rechtbank vervolgens op bladzijde 4 van de uitspraak:

“(…) doch naar het oordeel van de voorzieningenrechter heeft verweerder aan verzoeker kunnen tegenwerpen dat hij niet heeft onderbouwd dat hij (ook) een dergelijk (uitzonderlijk) huwelijk heeft kunnen sluiten. Verzoeker had dit kunnen doen door het overleggen van zijn huwelijksakte (...). Voorts heeft verweerder belang kunnen hechten aan de informatie van de Immigration Service en het rapport van de UK Home Office waaruit in ieder geval blijkt dat er geen dan wel weinig gemengde huwelijken voorkomen tussen de Eyle en andere clans.

Gelet op het voorgaande heeft verweerder verzoeker kunnen tegenwerpen dat het niet aannemelijk is dat verzoeker is gehuwd met een vrouw van de Marehan alsmede dat hij ten gevolge daarvan problemen heeft ondervonden. (...)

Gelet op het voorgaande is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder tot ongelooftwaardigheid van verzoekers relaas heeft kunnen concluderen (...).”

Vooreerst merkt appellant op dat de Staatssecretaris van Justitie, hierna eveneens te noemen “de Staatssecretaris”, niet twijfelt aan de verklaring van appellant, dat hij tot de minderheidstam Eyle behoort. De Staatssecretaris twijfelt evenwel aan het huwelijk van appellant met een lid van de Marehan, een meerderheidsstam, en de problemen die hij hierdoor ondervonden heeft.

Appellant wenst hier te benadrukken dat de gemachtigde van de Staatssecretaris tijdens de mondelinge behandeling van het verzoekschrift heeft aangegeven dat het geloofwaardigheidsoordeel van de Staatssecretaris voornamelijk gebaseerd is op (de onmogelijkheid van) het door appellant gestelde huwelijk met een lid van een meerderheidsclan. De Staatssecretaris heeft haar geloofwaardigheidsoordeel daarnaast gebaseerd op tegenstrijdige verklaringen van appellant met betrekking tot een aantal data en zijn verklaringen met betrekking tot het moment waarop hij zijn echtgenote voor het laatst gesproken heeft. Ter zitting heeft de gemachtigde van de Staatssecretaris evenwel aangegeven laatstgenoemde punten in het kader van de beoordeling van de geloofwaardigheid van het relaas van ondergeschikt belang te achten.

Appellant wenst voorts te benadrukken dat het standpunt van de Staatssecretaris met betrekking tot zijn huwelijk met een lid van een meerderheidsstam enkel gebaseerd is op informatie uit een tweetal rapporten, namelijk het ‘Report on Minority Groups in Somalia’ van de Danish Immigration Service van 24 september 2000 en een rapport van de UK Home Office van 8 oktober 2008. Appellant heeft gemotiveerd gesteld dat genoemde rapporten het standpunt van de Staatssecretaris niet kunnen dragen. In de zienswijze merkt appellant hierover het volgende op:

“Cliënt gaat ervan uit dat u zich beroept op de volgende passage uit het rapport van de UK Home Office (§ 20.61): “Further, Luling notes: “They [lees: de Eyle] are seen by the rest of the population as lower in status than anyone else, and even Jarcer would not marry them.” Uit het rapport blijkt evenwel dat voormelde informatie slechts gebaseerd is op één publicatie, en wel die van Luling, ‘Somali Sultanate: The Geledi City-State over 150 years’. Het is echter niet duidelijk waarop Luling zijn conclusie ten aanzien van de Eyle baseert en of deze van toepassing is op de gehele Eyle bevolkingsgroep. Uit een ‘Journal Article Excerpt’ betreffende het boek van Luling

blijkt namelijk dat het boek enkel over de situatie in Afgooye (oude naam Geledi) gaat.

*

Ook de informatie uit het rapport van de Danish Immigration Service, waarop u zich in het voornemen baseert, is slechts gebaseerd op één opinie, namelijk die van

. Hij stelt echter ook (p. 43, bovenaan): "Eyle could intermarry with some Benadiri and with Tumaal, but not with Yibir." Dit komt dan weer niet overeen met de conclusie van Luling, dat in principe niemand met de Eyle zou willen huwen, zodat de door u in het voornemen aangehaalde stukken op dit punt tegenstrijdig met elkaar zijn.

Beide stukken, zowel het boek van Luling als het rapport van de Danish Immigration Service, zijn bovendien verouderd (2002, 2000). Cliënt verwijst op zijn beurt naar het algemeen ambtsbericht Somalië van november 2007, ten dele geactualiseerd in juli 2008, waarin de Minister het volgende schrijft (p. 75): "Huwelijken van Somali met leden van minderheidsgroepen zijn traditioneel niet toegestaan (ofschoon er in de praktijk wel voorbeelden van bekend zijn)."

Cliënt verwijst tevens naar een bericht van BBC news, 'Marrying across Somalia's caste lines', van 12 december 2006.

*

Cliënt meent dan ook dat uw stelling, dat niet geloofwaardig is dat cliënt gehuwd is met een lid van een meerderheidsstam, in uw voornemen onzorgvuldig is voorbereid en/of onvoldoende draagkrachtig is gemotiveerd."

Appellant verwijst thans eveneens naar de gronden van beroep van 25 augustus 2009, waarin hij naar aanleiding van de beschikking, voor zover hier relevant, het volgende opmerkt:

"Eiser heeft er reeds in zijn zienswijze op gewezen dat de informatie uit het rapport van de UK Home Office van 8 oktober 2008, waarnaar verweerder in het voornemen verwijst en waaruit zo blijken dat een lid van een meerderheidsstam niet met een lid van een minderheidsstam zou huwen, slechts gebaseerd is op één, verouderde, publicatie, namelijk die van Luling, 'Somali Sultanate: The Geledi City-State over 150 years' uit 2002. Eiser heeft er tevens op gewezen dat het boek van Luling enkel gaat over de situatie in Afgooye, zodat ervan uitgegaan dient te worden dat zijn conclusie, dat geen enkele stam met de Eyle zou willen huwen, ook enkel zag/ziet op de situatie van de Eyle in Afgooye. Bovendien bestrijkt het boek een periode van 150 jaar, en dateert het boek van 2002, zodat niet zonder meer gevolgd kan worden dat eerdergenoemde conclusie thans nog immer van toepassing is.

In de beschikking gaat verweerder er echter van uit dat de conclusie van Luling nog immer van toepassing is, daartoe verwijzend naar het Country of Origin Information Report Somalia van de UK Home Office van 21 juli 2009, waarin eveneens de zinsnede opgenomen is dat zelfs leden van de Jareer niet met leden van de Eyle willen huwen. De informatie uit het rapport zou zijn gebaseerd op de meest recente informatie op 15 juni 2009.

Verweerder miskent hiermee evenwel dat ook de zinsnede in het Country of Origin Report Somalia van 21 juli 2009 gebaseerd is op het boek van Luling, hetgeen ook expliciet blijkt uit de daaropvolgende eindnoot (paragraaf 18.61/ p. 183, eindnoot 51[d]). Eiser blijft dan ook van mening dat verweerders beschikking op dit punt onzorgvuldig is voorbereid en/of onvoldoende draagkrachtig is gemotiveerd.

In het voornemen verwijst verweerder dan nog naar informatie uit het rapport van de Immigration Service van 24 september 2000. In zijn zienswijze heeft eiser gemotiveerd gesteld dat ook deze informatie slechts gebaseerd is op één opinie, die van [] dat de informatie verouderd is (het rapport van de Immigration Service dateert uit 2000) en dat de conclusie van [] niet overeenkomt met de conclusie van Luling. [] stelt namelijk weer dat leden van de Eyle-stam wel zouden kunnen huwen met leden van de Benadiri en Tumaal.

In de beschikking overweegt verweerder in reactie hierop enkel dat de Benadiri en Tumaal eveneens clanloze minderheidsstammen zijn, zodat eiser hiermee nog niet zou hebben aangetoond dat hij met een lid van een meerderheidsstam heeft kunnen huwen. Eiser heeft echter juist willen aangegeven dat de informatie van [] juist op het punt waarop verweerder zich baseert, niet overeenkomt met de informatie van Luling. Luling stelt zich namelijk op het standpunt dat géén enkele stam, dus zowel meerderheids- als minderheidsstammen (de [] is namelijk een minderheidsstam), met de Eyle zouden willen huwen, terwijl [] juist stelt dat de Eyle wel met leden van de Benadiri en Tumaal zouden kunnen huwen. Dat ook deze stammen als minderheidsstammen worden geclassificeerd, doet niets af aan eisers stelling dat de informatie waarop verweerder zich baseert niet eensluidend is, daar waar conclusies worden getrokken ten aanzien van de stammen waarmee de stam van eiser zou kunnen huwen.

Eiser heeft zich op zijn beurt beroepen op het algemeen ambtsbericht Somalië van november 2007, ten dele geactualiseerd in juli 2008, waaruit blijkt dat, ofschoon huwelijken van Somali met leden van minderheidsgroepen traditioneel niet toegestaan zijn, er in de praktijk wel voorbeelden van bekend zijn. Bovendien heeft eiser verwezen naar een artikel van BBC News, 'Marrying across Somalia's caste lines', van 12 december 2006, waaruit onder meer blijkt dat 'cross caste weddings' gewoon aan het worden zijn ("are now becoming more common"). Het artikel gaat over een huwelijk van een lid van een stam met een hogere status met een lid van de Yahar, eveneens een minderheidsstam.

De informatie waarop eiser zich beroept is veel recenter dan die waarnaar verweerder verwijst. Dat uit het ambtsbericht zou blijken dat huwelijken tussen leden van een meerderheidsstam en leden van een minderheidsstam uitzonderlijk zouden zijn, kan overigens niet zonder meer gevolgd worden. Uit het ambtsbericht blijkt juist dat, alhoewel dergelijke huwelijken traditioneel verboden zijn, er in de praktijk wel voorbeelden van voorkomen. In dit kader verwijst BuiZa juist naar het artikel van BBC News. Dat eiser zou moeten onderbouwen waarom hij een dergelijk uitzonderlijk huwelijk heeft kunnen sluiten, kan deze evenzeer niet volgen. Het is juist verweerder die twijfelt aan het huwelijk tussen eiser en een lid van een meerderheidsstam, zodat het aan verweerder is deze twijfel genoegzaam te onderbouwen. Eiser meent hiervoor reeds te hebben verduidelijkt dat verweerder hierin niet geslaagd is. Uit meer recente

informatie blijkt juist dat huwelijken tussen leden van meerderheids- en minderheidsstammen steeds meer gewoon beginnen te worden.

Gelet op het voorgaande meent appellant dan ook dat de rechtbank verweerder ten onrechte volgt daar waar deze ter ondersteuning van zijn standpunt, dat een lid van de minderheidsstam Eyle niet zou kunnen huwen met een lid van een meerderheidsstam, verwijst naar het 'Report on Minority Groups in Somalia' van de Danish Immigration Service van 24 september 2000 en het rapport van de UK Home Office van 8 oktober 2008.

Bovendien heeft de rechtbank miskend dat verweerder voornoemd standpunt enkel op de informatie uit beide rapporten gebaseerd heeft. Verweerder verwijst namelijk eerst naar de informatie uit beide rapporten en stelt daarna, en op basis van de rapporten, pas dat appellant had moeten onderbouwen waarom hij, behorende tot de Eyle, *in strijd met algemeen bekende informatie*, toch met een vrouw behorende tot een Somalische meerderheidsstam heeft kunnen trouwen.

De rechtbank acht dan tevens van doorslaggevend belang dat appellant zijn huwelijksakte niet heeft overgelegd, doch die overweging kan enkel gevolgd worden indien ook van de juistheid van de door de Staatssecretaris gebruikte bronnen wordt uitgegaan. Bovendien miskent de rechtbank dat de Staatssecretaris in de beschikking het niet overleggen van de huwelijksakte in het geheel niet aan appellant tegengeworpen heeft.

MET VERZOEK:

Appellant verzoekt uw college het hoger beroep gegrond te verklaren, de voorliggende uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank 's-Gravenhage, nevenzittingsplaats Almelo, van 4 september 2009 te vernietigen, en opnieuw uitspraak te doen met inachtneming van het voorgaande.

Een kopie van deze brief met producties deed ik aan de Staatssecretaris van Justitie toekomen (p/a IND, afdeling procesvertegenwoordiging te Zwolle).

Erop vertrouwend u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

S. Coenen